

Dominikáni oslavují

Osm set let existence Řádu bratří kazatelů je nepochybně důvodem ke slavení stejně jako příležitostí k bilancování a také pohledu do budoucnosti.

Spolu s františkány patří dominikáni do rodiny takzvaných žebravých řádů. V době svého vzniku na počátku třináctého století představovali v církvi dosud nevidanou formu zasvěceného života. Od prvních let svého působení zakládali řeholní domy především ve městech, což byla tehdy novinka, a řada bratří rychle „vplula“ i do nově se formujícího univerzitního prostředí. To jim také někde zůstalo dodnes. O tom, co se týkalo jejich „vnitřního provozu“, rozhodovali už tehdy demokraticky – hlasováním. Ale i oni prožívali během let své existence různé vzestupy a pády.

V naší zemi se dominikáni usadili brzy po svém vzniku. Nejprve v Praze u kostela sv. Klimenta, následovala další města v Čechách i na

Moravě. V meziválečném období minulého století se jedním z center obnovy českého katolicismu stal jejich olomoucký klášter. Jména jako Braitto, Habáň, Dacík, časopisy Na hlubinu nebo Filosofická revue jsou dodnes v obecném povědomí řady lidí, nejen pamětníků. Po nástupu komunistů k moci většina z bratří skončila za mřížemi nebo v internaci (internována byla také řada sester).

Řád se u nás ale navzdory nepříznivým okolnostem tajně rozvíjel i v normalizačních letech. Velkou měrou se o to zasloužil dnešní pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka – dokonce si za to vysloužil „nedobrovolný pobyt“ na Borech za maření státního dozoru.

Dnes už u nás dominikáni působí normálně, přicházejí mladší bratři a sestry a hledají způsoby, jak co nejlépe naplnovat charisma svého zakladatele. Kromě různorodých pastoračních a vzdělávacích aktivit mají své nakladatelství Krystal OP, teologickou revue Salve a do povědomí Pražanů se zapisují například zajímavými aktivitami pořádanými platformou Dominikánská 8 podle adresy pražského kláštera.

JAROSLAV ŠUBRT

Nechat se osvobodit Pravdou

Jakým způsobem se projevuje charisma vašeho řádu v tom, kde právě působíte a co děláte?

Marie Pitterová OP, mnišky Kazatelského řádu Praha-Lysolaje Dominikánské mnišky jsou zajímavým fenoménem už historicky. Na rozdíl od ženských větví mnoha jiných řádů mají stejného zakladatele

le jako bratři a první komunita sester vznikla už deset let před potvrzením řádu. Vyrostla z Dominikova hlásání Božího slova a jako opora pro další rozvoj jeho misie. Boží slovo (ve všech jeho aspektech) je samozřejmě i pro mě základem pro realizaci mého povolání. To se projevuje nejen v jeho přijímání a duchovní podpoře těch, kdo se v řádu věnují aktivnímu apoštolátu, ale také ve svědectví modlitby, která se projevuje v liturgii komunity a naslouchání těm, kdo u nás hledají duchovní útěchu a povzbuzení. Kázání či akademické působení jako mniška sice „v popisu práce“ nemám, ale přesto se i mě týká pro dominikány charakteristické teologické studium (v mém případě biblistika), které má význam jak pro osobní růst, tak pro formační působení v rámci řádu.

Filip Boháč OP, klášter dominikánů Praha

Hlavním polem mého dominikánského působení je pražská platforma Dominikánská 8, kde pořádáme debaty na různá témata (teologie, společenská témata, dějiny aj.), ale i přednášky, literární večery, koncerty a umělecké intervence. Naše charisma nás vede především k tomu, že se v Dominikánské 8 snažíme vytvářet prostor pro společné hledání pravdy. Nechceme vystupovat z pozice autority „všechno víme a vysvětlíme“ ani nabízet pouhé kladení různých názorů vedle sebe. Snažíme se racionálně diskutovat o Bohu i o světě, protože snažíme poznávat pravdu a žít podle ní dává solidní základ naší víře i životu ve společnosti. Dominikáni jsou povoláni jít na hranice církve, a proto se snažíme být maximálně otevření všem, kdo k nám přicházejí, ba dokonce spoluvytvářejí aktivity v našem klášteře. Nejde nám ani tolik o přímou evangelizaci, ale o místo církve ve společnosti – chceme ukázat, že pohled inspirovaný vírou má co říci i lidem mimo církve.

Krista Chládková OP, Česká kongregace sester dominikánek

Ještě nedávno jsem byla učitelkou. Vzdělávat lidi tak, aby skrze poznání rostla láska k Bohu, zdroji všeho vědění, byl

hlavní důvod vzniku naší kongregace. Asi polovina z nás působí v tomto smyslu viditelným způsobem – v oblasti výchovy, vzdělávání, pomáhajících profesí. Starší a nemocné sestry pak vyprošují lidem odvahu k pravdivosti života hlavně na „bojovém poli duchovním“. Na pár let se nyní stala mým úkolem služba uvnitř kongregace. Ale snad se mé dominikánství projevuje i navenek – přinejmenším tím, že během po světě v dominikánském hábitu. A s pomocí Bible a eucharistie se snažím žít s Bohem způsobem, který mně i jiným lidem umožní stále hlouběji poznávat Pravdu a nechávat se jí osvobodit.

OLDŘICH SELUCKÝ

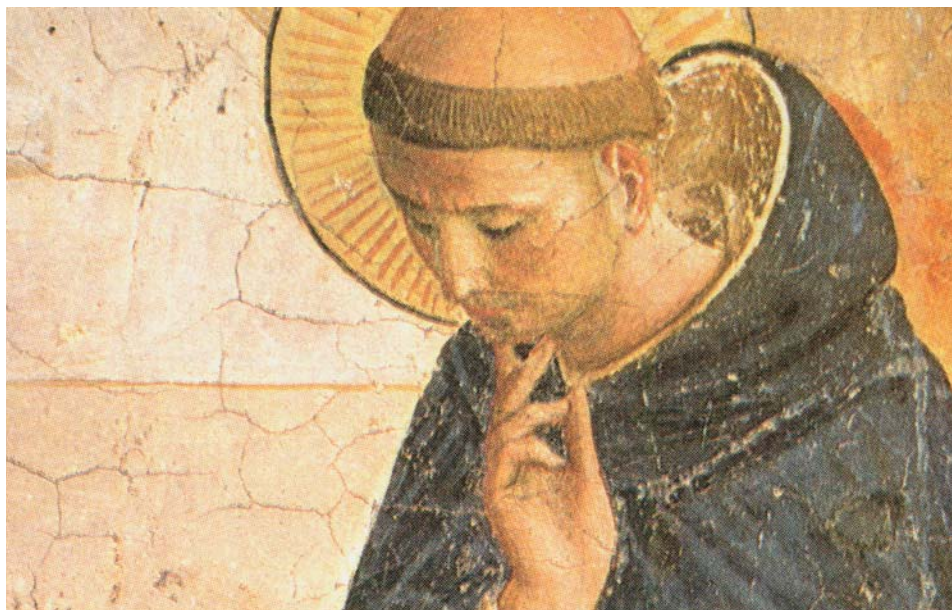
Křikem budil bratry ze spánku

Když se ve 13. století rodil Řád bratří kazatelů, byl jeho zakladatel veden podobnou touhou jako třeba dnešní papež František – slovem i příkladem vlastního života evangelizovat na periferiích tehdejší společnosti a církve.

Píše se rok 1203. Pyrenejskými průsmyky sestoupila do jihofrancouzské nížiny, která se táhne od přístavů Středozemního moře až k atlantickému pobřeží, početná výprava s diplomatickým posláním. Hlavou výpravy je biskup Diego z kastilského města Osma. Za průvodce si zvolil zbožného a vzdělaného kanovníka své kapituly Dominika Guzmána. Tento mladý kněz je šlechtického původu, sídlem jeho rodu je kastilská Caleruega.

Languedocký kraj – zhruba dnešní jižní Francie, od Marseille po Bordeaux – skýtal v té době pochmurný obraz. Postrachem jsou tlupy propuštěných žoldnů, nazývaných „rou-tiers“ – vedlejší produkt neustávajících válek místních knížat. Ale Diego a Dominik objevují ještě jiný mor. V rozvrácené zemi už před víc než půlstoletím zapustila kořeny sekta katarů. Za tu dobu se z ní stala regulární – „alternativní“ – církev s vlastními biskupy, jáhny a společenstvími klášterního charakteru.

Místní je nazývají „dobří lidé“ či „dobří křesťané“. A jak by ne? Ti, které jejich katoličtí protivníci označují za „dokonalé“ nebo „čisté“ (*katharos* znamená v řečtině čistý), chodí krajem jako kdysi apoštolové vyslaní Kristem: dva a dva, bez stříbra, bez mošny, s tváří pohublou v důsledku přísných postů; nežení se, nevďávají (jsou mezi nimi i „dokonalé“ ženy), nejedí

Fra Angelikova freska svatého Dominika ve florentském klášteře San Marco

Repro archiv KT

maso ani žádné jiné živočišné produkty. Na sobě mají jen dlouhou černou řízu a opánky. Katoličtí biskupové a opati naproti tomu přijíždějí kázat na koni, v ozbrojeném doprovodu. Kdo z nich spíše ztělesňuje ideál evangelia?

Existuje však jedna stránka katarského života, o níž nemá prostý languedocký rolník či řemeslník ponětí – nauka „dokonalých“. Nestaví ji na odív, je určena zasvěceným. Do křesťanského hávu se tu oděl starý perský dualismus: existují dva bohové, ne jeden. Ten dobrý je stvořitel duchovního světa. Dílem zlého boha je vše materiální, především lidské tělo s jeho zhoubnými pokušeními. Důsledky jsou naprosto fatální. Radikálně odlišného významu nabývají tak základní pojmy jako hřích, odpuštění nebo spása. Ježíš z Nazareta není Vykupitel, jeho tělo bylo jen zdánlivé, kříž už není znamením vykoupění, duše skrze mnohá převtělování putuje k cíli: úniku z pekla-světa.

Nekompromisní je útok na církev: katolická církev, babylonská nevěstka z Apokalypsy, si svévolně vymyslela sedm svátostí, z poslední večere udělala mši v podobě, jež nemá s evangeliem nic společného, ustanovila kněžský úřad, který v prvotní církvi neexistoval. Aby Písmo nedělalo potíže, je u katarů stanoveno, že slovem dobrého Boha je pouze Nový zákon; naopak vrcholem Istivosti zlého boha se stal vznik Starého zákona – vždyť právě v něm se o hmotném světě říká: „Bůh viděl, že je to dobré.“

Pravda je lék pro zraněnou duši

Dominik je zdrcen. Křesťanská víra pro něj není souborem neživých dogmat. Pravda je životodárný pokrm pro mysl, lék pro zraněnou duši a především cesta k věčnému životu. „Páne, smiluj se nad svým lidem!“ nařiká za svých nočních bděních. A také: „Co se stane s hříšníky?“ Při představě – tak reálné pro středověkého člověka – svedeného lidu, který spěchá do věčné záhuby, nařiká Dominik tak hlasitě,

že později, když už tráví noci v kapli kláštera svých bratří, je jeho křik budí ze spánku.

Jak se postavit katarům? S geniální – a vpravdě revoluční – myšlenkou přišel biskup Diego. Je třeba být katar navenek a katolík uvnitř! Napodobit apoštolskou chudobu katarských kazatelů, a tím získat důvěru lidu a navrátit mu katolickou víru.

Jen s malou nadsázkou lze říci, že s touto ideou pomalu vznikal i budoucí řád bratří kazatelů. Jsou zváni dominikáni, neboť bylo třeba jiného než Diegova, totiž Dominikova génia, aby ze semene vzrostl strom. Po Diegově smrti Dominik sám a sám, s nadlidskou houževnatostí po téměř deset let vyorává brázdy do languedocké země, zasévá slovo, modlitby a pot. Postupně neúnavný apoštol chápe, že úkol přesahuje síly jedinice. Je třeba vytvořit kazatelské společenství.

Na IV. lateránském koncilu v roce 1215 mu papež Inocenc III. ještě nemůže schválit radikálně nový koncept řeholního života. Jakže? Život bez striktní mnišské klauzury? Život, v němž manuální práci mnichů nahradí studium pravdy víry a práce kazatele? Necht se bratr Dominik zařadí do tradice a zvolí si jednu z již existujících a osvědčených řeholí? – Dominik je mistr v zacházení s právními texty, v diplomacii a v taktice trpělivého čekání na vhodnou chvíli. Volí řeholí svatého Augustina, tu nejméně omezující, nejpružnější – tu, která se vhodnými doplňky dá rozvinout do podoby, po níž touží. Papež souhlasí, byl ostatně odjakživa na jeho straně.

Dne 22. prosince 1216 je bulou „Religiosam vitam“ oficiálně založen nový řád. Řád chudých – „žebravých“ – bratří vyslaných církvi, aby hájili víru, vyučovali a kázali. Přes osm staletí Dominik slovem a životem svým a svých bratří svědčí o pravdě, která je lékem na nemoc, mastí, jež hojí rány, dlaní, která stírá krupěje potu z čela umírajícího, mocným slovem otevírajícím bránu života.

Akce spojené s výročím:

Jubilejní pouť ke svatě Zdislavě

28. května 2016
Jablonec v Podještědí
Hlavní celebrant Dominik Duka OP

Dominikáni a Světové dny mládeže (SDM) v Krakově

26.–31. července 2016
Krakov (Polsko), předprogram
v Praze a v Olomouci

Historický kongres o počátcích řádu u nás

29.–30. září 2016
Praha, Dominikánská 8

Závěrečná oslava jubilea řádu v České dominikánské provincii

28. ledna 2017
(svátek sv. Tomáše Akvinského)
Olomouc, klášterní kostel Neposkvrněného početí Panny Marie

Více informací lze získat také na webu:
<http://800lethistorie.op.cz>

(JŠ)